

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อใช้ใน
โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท

ชื่อผู้เขียน นางสาววันทนา บุศยวงษ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญส่ง นิลแก้ว	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ อูเทน ปัญโญ	กรรมการ
อาจารย์อ้อมทิพย์ เมฆรักษาวิเศษ แคมป์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ใช้กับโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท เพื่อระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน และได้รับข้อมูลสำหรับการวางแผนและปรับปรุงโครงการ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นแรก ทำการสร้างรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่สอง ทำการทดสอบและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำรูปแบบการวิจัย ไปใช้ในสถานการณ์จริงกับกลุ่มทดลอง 3 กลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นที่สาม ทำการปรับปรุงรูปแบบการวิจัย ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบเป็นโครงสร้างของการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนในการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ ขั้นศึกษาปัญหา ขั้นศึกษาสำรวจหาทางแก้ไข และขั้นการเลือกแนวทางหรือกำหนดทิศทางการแก้ปัญหา และกิจกรรมวิจัยในแต่ละขั้นตอนรวม 7 กิจกรรมดังนี้

ขั้นศึกษาปัญหา ประกอบด้วยกิจกรรมวิจัย 3 กิจกรรม คือ 1. ศึกษาปัญหาและความต้องการของฝ่ายปฏิบัติ 2. สำรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบปัญหาที่เป็นปรากฏการณ์และศึกษาสภาพปัญหาของกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อชาวชนบท 3. สรุปรายรวมของปรากฏการณ์ ชี้แจงปัญหาผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันอันจะนำไปสู่ความร่วมมือ

ชั้นศึกษาสำรวจหาทางแก้ไข ประกอบด้วยกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ 4. ทำงานร่วมกับชาวบ้านในการสำรวจเพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา 5. ศึกษารายละเอียดของแผนการปฏิบัติและหลักการของฝ่ายปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นการเลือกแนวทางหรือกำหนดทิศทางการแก้ปัญหา ประกอบด้วยกิจกรรมวิจัย 2 กิจกรรม คือ 6. วางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างฝ่ายปฏิบัติกับชุมชน บนหลักการของการประสานความต้องการระหว่างข้อจำกัดของการจัดกิจกรรม หลักวิชา ความเต็มใจ และความร่วมมือของชาวบ้าน และ 7. กำหนดกิจกรรมและแผนการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดร่วมกัน

ผลจากการทดลองนำรูปแบบการวิจัย ไป ใช้จริง พบว่า เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมตามความมุ่งหมายของการวิจัย คือ สามารถระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนและได้รับข้อมูลสำหรับการวางแผนและปรับปรุง โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิต เพื่อชาวชนบท

ผลการปรับปรุงรูปแบบการวิจัย ได้ทำการปรับปรุงวิธีการคัดเลือกฝ่ายปฏิบัติ และขยายขอบเขตกลุ่มเป้าหมายของฝ่ายประชาชน ส่วนโครงสร้างของรูปแบบการวิจัย ทำการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนของกิจกรรมการวิจัยกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 จากเดิมให้ทำควบคู่กันไป เปลี่ยนเป็นกิจกรรมที่ 1 จะต้องทำให้เสร็จสิ้นก่อนแล้วจึงทำกิจกรรมที่ 2 ในด้านรายละเอียดของการดำเนินกิจกรรมวิจัยทั้ง 7 กิจกรรมไม่มีการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ได้เสนอแนะวิธีการเข้าสู่สนามและการสร้างความคุ้นเคยกับชาวบ้าน เพื่อให้เป็นรูปแบบการวิจัยที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

Thesis Title : Developing a Participatory Action Research Model for
Using in the Quality of Life Promotion Project

Author : Miss Wantana Busayawong

M.Ed. : Research and Statistics in Education

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. Boonsong Nilkaew Chairman

Assoc. Prof. Uthen Panyo Member

Lecturer Omtip Mekrugsawanit Kampe Member

Abstract

The objectives of this study was to develop a participatory action research model for use in the Quality of Life Promotion Project, to utilize people's participation and to access information for program planning and development. The research methodology is as follows :

Step 1 : Construction of the participatory action research model by studying contemporary theoretical constructs and by reviewing the literature.

Step 2 : Testing and evaluation of an efficient research model by using it in a real-life situation with three different target groups. Research was conducted according to participatory action research guidelines and agenda.

Step 3 : Improving upon a research model.

The result of this research study was a model of structural research study which included three phases. These were : Phase 1- Problem Identification, Phase 2-Surveying Problems and Problem-Solving

and Phase 3 - Selecting and Setting Up Problem-Solving Plans. There were a total of seven activities conducted in these three phases :

Phase 1 - Problem Identification : This phase combined activities 1, 2 and 3 as follows. 1. Studying the problems and needs of the operational unit. 2. Surveying and studying the region for problems checking which were integral to the Quality of Life Promotion Project. 3. Summarizing problems affecting the target groups and clarifying problems in order to gain participant cooperation.

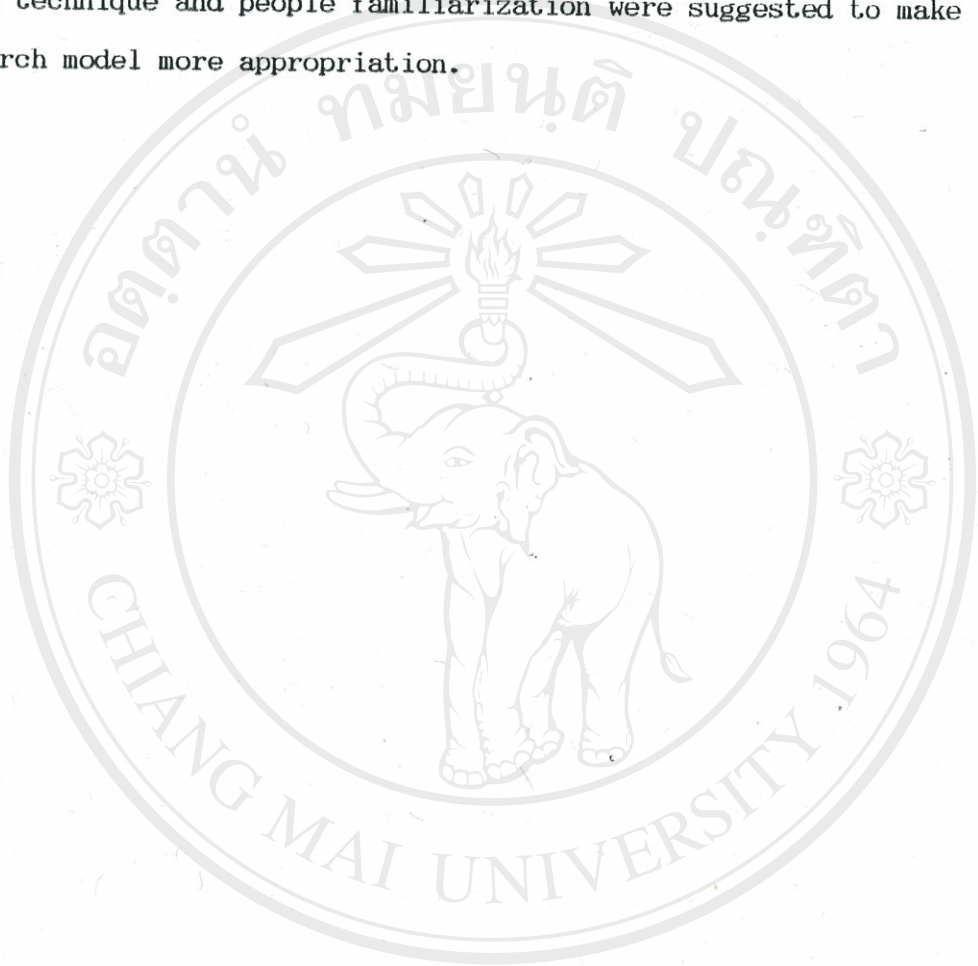
Phase 2 - Surveying Problems and Problem-Solving : this phase combined activities 4 and 5 as follows. 4. Working with the people in the problem-solving survey. 5. Studying the details of the operation plan and rules of the executive groups which were advantageous to target groups.

Phase 3 - Selecting and Setting Up Problem-Solving Plans : This phase combined activities 6 and 7 as follows : 6. Operational planning by an executive group and the community based on the principle of coordinated need. 7. Setting up the activities and the operational plan.

The major result of using this model in a real-life situation was the implementation of an efficient research model that fit the purposes of the research. People's participation was utilized and information was accessed to plan and to develop the Quality of Life Promotion Project.

The result of improving this research model were improved the technique of operational unit selection and enlarged the target groups. The structure of research model was improved by changing from doing the first and the second activities simultaneously to be finished the

first one before the second one could begin. To operate any of the activities, there had no any change in there detail. Furthermore, the field technique and people familiarization were suggested to make the research model more appropriation.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved